

Régióink nagy muzikológusa: Járosy Dezső

(Csatád, 1882 – Eger, 1932)

Járosy Dezső, a legnagyobb bánsági zenetudós. Minden ilyen állítás figyelemfelkeltő, hiszen azonnali a kérdés: a zene nem sport, hogy mérni lehessen a teljesítményt. És ott van, ugye Bartók, akinek világnagyságát a zenében mindenki elismeri.

Járosy az egyedüli muzikológus, aki egész életében itt élt, bár évekig dolgozott Pesten, akkor is Temesvárt volt otthon. Továbbá kiadott egy sor zenei lapot – olyan időszakban is, amikor Budapesten nem létezett szaklap, zeneesztétikai könyveinek száma hihetetlenül nagy – meghaladja a két tucatot. Ezenközben a zenével kapcsolatos minden terület rendkívüli képességű művelője volt.

Ezt a rendkívüli személyt és munkásságát sem közvetlen hazájában – Temesváron – sem a történelmi Bánságban, ahova minden kötötte, nem ismerik, vagy nem ismerik eléggé. Például csak kurta pár sort „kap” a szaklexikonban. A Járosy munkásságát elemző számára visszatérő kérdés, miért nem ismerjük eléggé azt az alkotót, krónikást és tanárt, aki egy személyben volt zeneelméleti író, zenekritikus, zenei szaklapszerkesztő, zeneakadémiai tanár, orgonaművész, karmester és zeneszerző. Valamennyi területen külön-külön is olyan értékeket hozott létre, hogy a jelentős alkotók közé sorolható. És a zenével kapcsolatos szerepvállalások mellé társulnak a közéletiek: Járosy kora

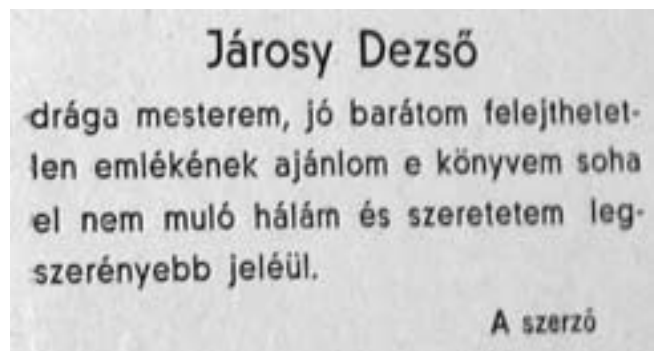

Portré a Temesvarer Zeitung-ból

fontos közéleti embere, rangos társaságok tagja és kitüntetettje.

Járosy Dezső élete

Járosy életrajzírója unokatestvére, Braun Dezső,¹ aki utódjának tekinthető: Járosyt követően ő lett a temesvári katolikus székesegyház karnagya, illetve a *Temesvári Hírlap* zenei rovatának vezetőjeként is követi a jeles elődöt. Braun tanítómesterének tekintette Járosyt, a neki szánt életrajzot ezzel a dedikációval indítja:

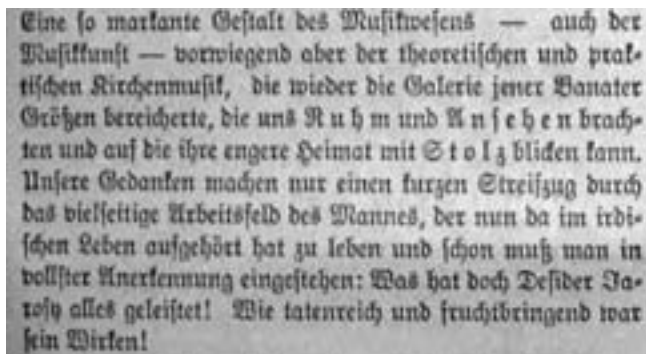
A kötet előszavában Braun Dezső felidézi, hogy „örökségül” három feladatot kapott Járosytól: életrajza megírását, műveinek gyűjteményes kiadását és zenei szaklapjainak fenntartását és szerkesztését. Az első feladat teljesítését jelenti a kis füzet kiadása, a másodikra tudomásunk szerint nem került sor, amiben alighanem az is szerepet játszott, hogy ebben az időben dolgozott Braun Dezső legfontosabb munkáján, a temesvári/temesi zene történetén,² illetve utóbb az a szomorú tény, hogy az 1939-től már súlyosan beteg Braun Dezső 1940-ben a kór áldozatául esik, és saját főművét sem tudta befejezni, a *Bánsági rapszódia* második kötete nem készült el.

Hogy Járosy halála mekkora veszteséget jelentett a zenének és általában a bánsági kultúrának, azt kortársai helyesen mérték fel, miként ezt a temesvári rep-

¹ Braun Dezső: *Járosy Dezső élete és működése, Huniade (Hunyadi) Temesvár, 1932 (szept.)*.

² Braun Dezső: *Bánsági rapszódia, Temesvár, 1937.*

rezenatív német napilap, a *Temesvarer Zeitung* kolumnás búcsúztatója mutatja.³

Részlet a temesvári német nyelvű napilap, a *Temesvarer Zeitung* 1932. szeptember 15-i emlékező és méltató cikkéből.

Járosy Dezső apja, Járosy Pál a Szepességből származó kántortanító, aki közel fél évszázadon át vezette népszolgálatát a kis bánági faluban, Csátádon, amelyet később az itt született híres német költőről neveztek el Lenauheimnak. Az apa eredeti családnevét két változatban is idézik – Jaroschek vagy Jahraus –, azt viszont egyértelműen állítja Franz Metz, hogy a névváltoztatásra az akkori magyar politika hatására került sor.⁴ Ezt vitatni lehet, hiszen egy kicsiny falu német kántortanítója elsősorban az egyházától függött, s a temesvári római katolikus püspökség területén a német hatás mindig jelentős, többnyire domináns volt.

Kisgyermek, amikor fuvolájával a falusi rezesbanda tagjává, majd vezetőjévé lesz. Ámde fuvoláját nem sokára leteszi (és féltve őrzi egész életében), ugyanis a szegedi piaristákhoz beiratkozó ifjú egyben a Könyg-Király Péter vezette városi zeneiskola zongora szakos hallgatója is lesz. Szülőfalujában már ekkor templomi zenei szolgálatot vállal, miként Braun Dezső feljegyzi, hallás után improvizál, orgonán játszik anélkül, hogy bármilyen módszeres képzésben részesült volna. Szegeden Szögedi Endre énektanárnak a helyettese a piaristák kápolnijában és a Szent

Demeter-templomban. Szeged után Pécssett lett piarista diák.

Következik Járosy tanulmányai során a temesvári katolikus teológia, egyházzenei pályája tulajdonképpen itt bontakozik ki két jeles tanára, Matthias Ferch és dr. Kovács Sándor hatására, akik felkeltették érdeklődését a cecilianizmus iránt. 1900-ben mint nagy reményekre jogosító tehetséges zenészt ajánlják tanárai az akkori püspök, Desewffy Sándor kegyeibe. Ekkor, 18 éves korában jelenik meg első egyházzenei dolgozata *A gregorián korális orgonakísérete* címmel az Országos Magyar Cecília Egyesület⁵ hivatalos lapjában.

Járosy 1904-ben végez a temesvári teológián, egy év múlva pappá szentelik. A pappá szentelése előtti és az azt követő évet is Budapesten tölti, akadémiai zenei tanulmányokkal. Tanárai közül külön kiemeli – már idézett, a *Musica ecclesiastica*ban megjelent visszaemlékezésében – az orgonát és zeneszerzést oktató Hans Koessler professzort, akinek az osztályába járt. További ismereteit a gregorián ének területén Sekau-ban szerzi, ahol a világhírű P. Vivell tanítványa.

1906-ban, Martin Novaček halálát követően kinevezik a temesvári székesegyház karnagyának, ezzel elkezdődik az a negyedszázados tevékenység, amelyet indokoltan tartanak a temesvári egyházi zene nagy korszakának. Ugyanezen évben jelenik meg, a Cecília egyesület közgyűlésére, első egyházzenei kiadványa *A gregorián korális esztétikai méltatása* címmel. Szintén 1906-ban lesz a temesvári teológia énektanára, és beosztást kap a püspöki aulában.

Folyamatos budapesti, az országos zenei életben való jelenléte készíti elő számára azt, hogy 26 éves korában az Országos Cecília Egyesület igazgatója lesz, és rábízják a szervezet szaklapjának, a *Katolikus Egyházi Zeneközlönynek (KEZ)* a szerkesztését. Ez azt is jelenti egyben, hogy a fiatal pap zenei körökben nem csupán ismert – hanem elismert, és a szerkesztői munka további lehetőségeket nyit meg tudásának kamatoztatására és bővítésére, szerkesztői

³ A szöveg magyar fordítása: „A zenetudományos – és a zeneművészeti – élet egy ilyen markáns képviselője, ugyanakkor az elméleti és gyakorlati egyházi zene megbecsült előljárója, aki ismételtelen azon bánági nagyságok sorát gazdagította, akik számkra dicsőséget és elismerést jelentettek, és akire a szűkebb hazája büszkeséggel tekinthet. Gondolatban rövid portyára indulunk azokon a területeken, amelyeken e sokoldalú alkotó otthonos volt, és amelyekhez földi életében hozzátartozott, és most már a teljes elismerés hangján kell kimondanunk: milyen sok mindent volt képest Járosy Dezső megvalósítani! Milyen cselekedetekben gazdag és gyümölcsöző volt az ő működése!

⁴ Az eredeti szöveg: „Familia se numea de fapt Jaroschek (Jahraus?) dar și-a schimbat numele în urma politicii maghiare din acea vreme în Járosy.” Lásd: Fr. Metz: *Te deum laudamus. Contribuție la istoria muzicii bisericești din Banat. Beitrag zur Geschichte der Banater Kirchenmusik. Editura ADZ, București, 1995. p. 59.*

⁵ Országos Magyar Cecília Egyesület, OMCE (lat. *Societas „Sanctae Ceciliae” in Hungaria*), 1897. szept. 2. - a cecilianizmus magyarországi szervezete. Bogisich Mihály kezdeményezésére alakult meg. Célja az egyházzenei gyakorlat megtisztítása és felvirágoztatása. Első elnöke Bogisich Mihály, alelnökök: Mayer Károly kanonok és Glatt Ignác szegyh. karnagy, világi alelnökök: Kersch Ferenc és Lányi Ernő szegyh. karnagyok. Első igazgatója Kutschera József. Folyóirata a *Katolikus Egyházi Zeneközlöny*, ennek lapjain fejtette ki céljait, írta le a századforduló egyházzenejének fogyatékoságait. A Zeneakadémián a Harmat Árúr által létrehozott egyházzenei szakon végzett növendékek dolgoztak az Egyesület céljainak megvalósításán.

tehetségének a kinyilvánítására. Ugyanis Járosy Dezső minden helyzetben és a háborús, világokat átrendező változások alatt is elsősorban a zenei életet élénken figyelő, folyamatokat szemlélő és alkotókat támogató szerkesztő volt. Az orgonaművészi fellépései mellett a szerkesztés az, amely hangsúlyosan végigvonul életén.

A zeneesztéta Járosy feladatának tekinti a zenei értékek nivós terjesztését, előadások sorát szenteli a zeneművészet nagyjainak, ezek természetesen nyomtatásban is megjelennek. Szinte kezdettől fogva kialakította azt a rá jellemző, kis formátumú füzeteket eredményező formát, amelynek első darabja a következő címmel jelent meg: „Grieg Edvárd⁶ (1843-1907) zeneesztétikai méltatása, írta és a Temesvári Zenekedvelő Egyesület 1907. évi November hó 29-ikén megtartott Grieg-estélyén felolvasta Járosy Dezső, a Temesvári Zenekedvelő Egyesület karnagya.”

Szintén 1907-ben kerül sor a Wagner-előadásra, később Chopin, Rimszkij-Korszakov, Liszt képezték egy-egy Járosy-előadás témáját. A *Katolikus Egyházi Zeneközlöny (KEZ)* 1910/10-es száma szerint az alábbi Járosy-munkák kaphatók a szerzőnél:

A hagyományos gregorián korális esztétikai méltatása (1907), Grieg Edvárd zeneesztétikai méltatása (1908), Brahms János zeneesztétikai méltatása (1908), Wagner Rikárd a zenedramaturg (1908), Faji zene és magyar zene (1908), A zeneesztétikai szép a zenetörténelemben (1908), Rimski-Korszakov zeneesztétikai méltatása (1909), Chopin zenei ro-

mantikája (1910)⁷, Az Eucharistia zenéje (1910), Egyetemi énekkarok a zenekultúra szolgálatában. (1910).⁸ *Az Eucharistia zenéje* c. 188 oldalas kötet kivételével a többi munka füzet jellegű, 40-70 oldalas kiadványokat jelent. Érdemes felfigyelni nem csupán a tematikai sokszínűsége, de a 32 éves fiatalember szerzői teljesítményének mennyiségi vonatkozására is: a kilenc kötet együttes oldalszáma meghaladja az 500-at.

1909-ben dr. Csernoch János püspök kinevezi a temesvári papnevelő-intézet aligazgatójává, majd 1910-ben az egyházművészet tanárává. Az 1910-es év korszakhatárnak tekinthető Járosy életében, ugyanis 28 évesen tanári kinevezést kap a budapesti zeneakadémiára, és 1914-ig idejét a magyar főváros és Temesvár között osztja meg. Közben Temesvárott újabb feladatokat vállal, mint a Zenekedvelő Egyesület énekkarának a karnagya koncert-sorozatát indít el. Ez a időszak, a háborús viszonyok ellenére, Járosynak roppant termékeny korszaka, hiszen egymás után jelennek meg egyházzenei és zeneesztétikai munkái. A püspökség nyomdájának az irányítási feladatát is rábízzák ugyanakkor, ami jelzés azt illetően, hogy feladatai egyre inkább Temesvárhoz kötik, illetve egyre sokrétűbbek megbízatai.

Járosy sokrétű munkássága

Zenei lapszerkesztőként az első jelentős feladatot a *KEZ* jelentette Járosy részére, mely menet közben, 1915-1918 között *Egyházi Zeneközlöny* címmel,

⁶ Az idegen nevek írásában a múlt század elején még nem érvényesültek a mai szabályok: művészek, írók, politikusok neveit átirták az egyes nyelvek írásmódja szerint. Bodó Mária átfogó, Temesvár egy-egy magyar-német-román napilapjára kiterjedő, húsz évfolyamot átfogó, mintegy 150 ezer oldalnyi szöveg áttanulmányozását jelentő kutatása során bebizonyosodott, hogy az akkori helyi sajtó nyelvre való kivétel nélkül alkalmazta a nevek átírásának a gyakorlatát. Lásd: Bodó Mária: *Orientări în creația bănățeană pentru pian în perioada interbelică (A két világháború közötti bánátsági zongorirodalomról)*, George Enescu Művészeti Egyetem, Iași, 2005, doktori disszertáció.

⁷ A Járosy-kötetek gyakran több kiadásban is megjelentek, illetve egy-egy előadás később különnyomatként vagy kötet fejezeteként jelenik meg újra. Ugyanakkor a hirdetések a kiadványok megjelenési évét nem tartalmazzák, ezért a kiadási év megállapítása külön feladat. Az 1927-ben az aradi Vasárnap nyomdai műintézet által kiadott Chopin-kötet három Chopin-dolgozatot tartalmaz, ezek címei viszont nem egyeznek az előadás címével.

⁸ Ezt a kiadványt semmilyen Járosynak szentelt munkában, lexikon-címszóban külön nem idézik.

1921 februárjától ismét címet változtatva 1927-ig *Egyházi Zeneművészet* néven jelenik meg. Utolsó rövid sorozata a lapnak *Musica ecclesiastica* címmel jelent meg, szintén Járosy szerkesztésében, rövid ideig, 1929. január-április között.

Az egyházzenei lapsorozatot egészítette ki Járosynak egy igen merész vállalkozása: a *Zenei Szemlét* 1916-ban indította el, amelynek nem csupán szerkesztője, de kiadótulajdonosa is egyben. Ez pedig azt jelenti, hogy miközben a KEZ és utódlapjai mögött egy országos szervezet, a Cecília Egyesület jelentette a(z anyagi) háttérrel, az új lapot a szerkesztő forrasszerző képességére, illetve a zene iránti erősödő (?) érdeklődés okán várható előfizetőkre kellett építeni. A *Zenei Szemle* létének 12 éve alatt formái, tartalmi szempontból is sokat változott, a megjelenés helye sem volt végig Temesvár, de vállalkozásként mindenképpen pártját ritkító, amennyiben a „zenét kedvelő, művelt közönséget” elsőként célozta meg a zeneudomány és a hangversenyélet köréből származó elemzésekkel, beszámolókkal, kritikákkal.

Járosy szerkesztői munkássága kiterjed még a *Banater Musikzeitung* c. német nyelvű lapra, amelynek a neve később *Musikalische Rundschau*-ra változik. A lapra kitérünk Járosy és a német kultúra kapcsán.

Külön ki kell emelni Járosy zenekritikusi tevékenységét. A *Temesvári Hírlap* általa kapott a zenéhez értő, ugyanakkor a zene jelenségeit széles összefüggésben értelmező krónikást. Érdemes szó szerint idézni Braun Dezsőt: „Úttörő munkát végzett a zenekritika terén. Tekintély nélküli és stílustalan volt a zeneműbírálói munka ezidőben. Ő, a tudós muzikus felvértezetttségével és irodalmi stílusával új útját jelölte ki a zenekritikának. Ebben a munkájában sohasem hiú és elbizakodott, mindig őszinte, szigorú és

tárgyilagos volt. Ezen kritikai munkásságához Pogány Mihály adott helyet a *Temesvári Hírlap* hasábjain.” A folyamatos, kiegyensúlyozott és a helyi kontextuson túl tekintő zenekritika igen sok esetben meghatározó jelentőségű. Alighanem érdemes elgondolkozni azon, hogy a XX. század első felében Temesvár zeneéletének európai betagoltsága, a jelentős előadóművészek itteni fellépései mennyiben köszönhetőek a helybeli magyar és német lapokban helyet kapó rangos kritikáknak és az ekként nem csupán megjelenített, de gerjesztett elvárásoknak?⁹

Közel húsz éven át folyamatosan végzett zenei krónikási munkássága folyamán Járosy mintegy 3000 írást közölt, ezeket két nagy csoportba lehet sorolni. Az első csoportba tartoznak a *Temesvári Hírlapban* közölt zenekritikák, s bár szűkebb szakmai közönség számára készültek, ugyanilyen fontosak a zenei szaklapokban, mindenképp a *Egyházi Zenekezlönyben* és változataiban közölt rövidebb írások. A *Zenekezlöny* kis írásokból, szemlékből, hírekből összeálló rovatait – Rovás, Egyesületi hírek, Egyházzenei hírek, Irodalom, Zenei aforizmák, Szerkesztői üzenetek – neki kellett összeállítania-megírnia, ami számonként olykor a lap 10-15 oldalának a „teleírását” jelentette. Aki végzett valaha szerkesztői munkát, tudja, mekkora feladatot és felelősséget jelent ez.

A munkásságát összegezve Braun Dezső 26 kiadványt említ, ezek közül 10 egyházzenei munka, 16 világi zenei, más szóval zeneesztétikai téma feldolgozása.

⁹ Bodó Mária már idézett doktori tézisében elkészítette a *Temesvárt fellépett jeles művészek jegyzékét, ennek alapján állítjuk, hogy szinte nincs olyan világhírű előadóművésze a húszas, harmincas éveknek, akik a Bécs-Budapest-Temesvár vonalon, az akkori zenei világban meglévő kötődések és kapcsolatok révén ne jutott volna el, és lépett volna fel a Bánság fővárosában. Lásd: Bodó Mária, i.m. 192-194 old.*

Az utókorra maradt Járosy munkáinak teljes feltárása, művei jegyzékének az összeállítása. Bár a temesvári Megyei Könyvtár dokumentumtára Járosy anyagban gazdagnak nem mondható, két olyan munkát is őriznek itt, amelyek újdonságot jelentenek a kutató számára. 1921-ben, a Járosy által édesapja emlékének szentelt (Meinem lieben Vater!) a *Der deutsche Volksgesang* c. 1920-as kötetet követően újabb német nyelvű füzetet ad ki: a *Liederkrantz* c. a „nép és az iskola részére” (für Volk und Schule) összeállított dalgyűjteményt. Illetve egy tervezett kiadványsorozat első darabját, amelynek a szerkesztője és kiadója.

Ugyanakkor sem Braun jegyzékében, sem a Járosy Dezsőnek címszót szentelő lexikonokban, illetve zenetörténeti munkákban nem szerepel az a német nyelvű *Beethoven* (von Desider Járosy, Buchdruckerei J. Fischmann, Perjamosch, 1927) füzet, amely minden bizonnyal azonos tartalmú az ugyanazon évben, az aradi Vasárnap műintézet által kiadott *Beethoven (1827-1927)* c. munkával. Összevetve a tízes években megjelentetett Járosy egy *Beethoven szelleme* c. füzetével, az 1927-es alighanem újrakiadás, bár az évfordulóra való utalás a címben azt is jelentheti, hogy változtatott-bővített az eredeti szövegen.

Járosynak az orgona iránti vonzódása rendkívüli, érdeklődése kiterjedt szinte minden orgonával kapcsolatos kérdésre és fejleményre. Mind a *KEZ*-ben, mind a *Zenei Szemlé*ben külön rovatot szentel az orgonáknak. Figyelemmel követi a hangszerek állapotát, foglalkozik a hangszerek királyának hangzásvilágával, és ugyanakkor igyekezett naprakészen tájékoztatni alkotókról és előadóművészekről. Külön tanulmányt szentel Liszt Ferenc orgonaműve esztétikai méltatásának (*KEZ*, 1911. 125 old.), az *Egyházzenei Közlöny* Orgona rovatában olyan kérdésekről értekezik, mint Az orgona emancipációja (*KEZ*, 1911. 7 old), ugyanakkor korának sok remek hangszerét sorra bemutatja, többek között a temesvári papnevelde új hangszerét is. Braun Dezső szerint „mindenkori püspökei, Desewffytól Pacha Ágost dr. püspökig, megértő szeretettel, sőt bőkezűen támogatták Járosyt nagy munkájában. A székesegyház hangversenyorgonája, mely százezer békebeli aranykoronáért épült, élő példája a Járosy reformtörekvései iránti elismerésnek és jóváhagyásnak Desewffy Sándor csanádi püspök és az akkori székeskáptalan részéről.”¹⁰

Járosy 23 év alatt 88 orgonahangversenyt tartott. Az 1919. november 16-i, 50. jubileumi hangversenyre külön *Emlékiratot* adott ki.

Ebben fogalmazza meg Járosy a következő valomást: „Az előadóhangszer jellege maga is mélyen belenyúl a művészeti altruizmus szolgálatának a kérdésébe, s ebből a szempontból a szociológia szemüvegén nincs is hangszerünk, mely a tömegnevelést hathatósabb módon mozdítaná elő, mint éppen az orgona. E királynői hangszer érvényesülésének tér- és hangbeli dimenziói, az akusztikai szempontok részéről megkívánt térelőfeltételek mind azt a nagy célt szolgálják, miszerint az érvényesülésnek elsősorban nagy rétegekre kihatónak kell lennie.”

Orgonaművészi pályája egyik kiemelkedő eseménye az a bukaresti érseki katedrálisban megtartott orgonaest, amelynek hallgatósága között ott ült a román uralkodó pár, Ferdinánd király és Mária királyné.

Járosy zeneszerzői tevékenysége kevésbé mondható meghatározónak, miként Braun Dezső megállapítja, munkássága „a betű és a magyar szó diadala volt.” Azt az invenció és melódiagazdagságot, mely benne élt, nemigen vetette hangjegypapírra, hanem „a székesegyházban, az istentiszteletek alatt zenei közjátékokban kelt szárnya.”¹¹ Helyhez, időhöz, aktualitáshoz kötődő volt zeneszerzői megnyilvánulása: szerzeményei zenei közjátékok, vokális művek, rövidebb lélegzetű vokális művek, amilyen a Telbisz Károly polgármester jubileumára írt Üdvözlő dal volt. Egy kivételt kell kiemelni ezek közül: a liturgikus zenekari mise (Szent Gellért oratóriuma) életművének lényegi részét képezi.

Telbisz Károly polgármesternek ajánlott dal

A tanárról, érdekes módon alig szól a korabeli sajtó és maga Braun Dezső is, ami minden bizonnyal azal magyarázható, hogy az ének tanáraként nem kerültek ki keze alól olyan növendékek, akik egyéni produkcióval külön felhívták volna magukra és tanárukra a figyelmet. Lévén, hogy szinte egész életében tanított, a tanári tevékenység alapvető összetevője volt életének és munkásságának.

Természetes módon kapcsolódott be Járosy kora Temesváranak helyi zenei életébe, vállalt egyesüle-

¹⁰ Braun Dezső: *Járosy Dezső élete és működése, Huniade (Hunyadi) Temesvár, 1932, 9.*

¹¹ Braun D. i.m. 16. old

ti és mozgalmi vonalon kisebb-nagyobb feladatokat. Azt természetes mozzanatnak tekinthetjük, hogy az Egyházmegyei Egyházzenei Bizottsága elnökéül választotta azt, aki országos tisztségei mellett tanárként is az egyházi zene ügyének szolgálója. 1929-ben az Erdélyi Katolikus Akadémia tagjává választják. Azt is temesvári elismertsége eredményének tekinthetjük, hogy a Zenekedvelők Egyesülete a korábbi karvezetőt előbb alelnökké, majd a szervezet fennállásának 60. évfordulóján, 1931-ben tiszteletbeli karnagyává választotta. Védnöke a Temesvári Dalkörnek, dísztagja

Járosy-tábla a temesvári Dóm karzatán.

a temesvári Magyar Dalárdának, vezetőségi tagja a Zenebarátok Társaságának. Kezdeményezője és egyik vezetője az Országos Magyar Organológiai Társaságnak. Az Erdélyi Egyházmegyei Énekreform bi-

zottság alelnökéül választja, ugyanakkor élete végéig vezető szerepet tölt be az Országos Magyar Cecília Egyesületnél.

Irodalmi, művészi és közéleti tevékenysége során Járosy Dezső az alábbi szervezetek munkájába kapcsolódott be: Arany János Irodalmi Társaság – elnök majd díszelnök, Szent István Akadémia – tag, Országos Pázmány Egyesület – tag, Aquinói Szent Tamás Társaság – tag, Kemény Zsigmond Társaság, Marosvásárhely – tag, Dugonits Társaság, Szeged – tag, Erdélyi Irodalmi Társaság – tag.

Ezek mindenikének 1920-at követően lett a tagja, amikor a magyar mivolt számára kétszeresen kisebbségi, a németnél hátrányosabb hovatartozást jelentett, és magyar hatalmi kényszer e döntéseiben nem azonosítható.

Járosy Dezsőt munkássága jelentős része a magyar nyelvhez és kultúrához köti, származása okán a németiség/svábság is számon tartja. Kétnyelvűségét élete végéig megőrizte és művelte, de legjelentősebb munkáit magyar nyelven írta, szerkesztőként elsősorban magyar lapot jegyzett, a zenei élet napi krónikásként magyarul írt, közéleti szerepvállalásai magyarként mutatják.

Palotás